

forskelle i forhold til den enkelte forsker og det enkelte universitet.

Svar:

Jeg henviser til vedlagte notat af 19. februar 2003, som uddybende beskriver og sammenholder begrebet forskningsfrihed dels i relation til universitetet dels i relation til den enkelte forsker i henholdsvis den gældende universitetslov og L 125.

Notatet konkluderer, at der for universitetet ikke er lagt op til ændringer i den gældende retstilstand. Både i den gældende universitetslov og i L 125 slås det fast, at universitetet har forskningsfrihed og skal værne om denne.

For så vidt angår den enkelte forsker, konkluderer notatet ligeledes, at der ikke med lovforslaget er lagt op til ændringer i den gældende retstilstand, idet ledelsens mulighed for at kunne pålægge den enkelte forsker bestemte opgaver er en videreførelse af retstilstanden i 1992-loven. L 125 præciserer alene gældende ret.

Forskningsfrihed

1. Indledning

Begrebet »forskningsfrihed« skal ses ud fra to synsvinkler:

- Forskningsfrihed i relation til universitetet
- Forskningsfrihed i relation til den enkelte forsker

Særligt er sidste bullit central, idet det er ministeriets opfattelse, at kritikere af

L 125 fejllæser § 17, stk. 2, i L 125, idet de læser bestemmelsen med udgangspunkt i gældende lovs § 7, stk. 3, hvorefter den enkelte forskers forskningsfrihed synes indskrænket. Der er nærmere redegjort for fortolkningen af disse bestemmelser nedenfor.

Notatet behandler både forskningsfrihed i relation til universitetet og i relation til den enkelte forsker. Det beskriver gældende ret, jf. lov nr. 1089 af 23. december 1992 om universiteter m.fl. (universitetsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 1177 af 22. december 1999, og hvad der er lagt op til med det fremsatte forslag til lov om universiteter (universitetsloven) (L 125).

Universitetsloven af 1992 blev vedtaget med 131 stemmer (S, KF, V, FP, CD, RV, KRF og Hans Erenbjerg (UP) mod 10 (SF).

Notatet viser, at der for universitetet ikke er lagt op til ændringer i den gældende retstilstand. Både i den gældende universitetslov og i L125 slås det fast, at universitetet har forskningsfrihed og skal værne om denne.

For så vidt angår den enkelte forsker, er der ligeledes ikke lagt op til ændringer i den gældende retstilstand, men der er alene tale om en præcisering af gældende ret.

2. Forskningsfrihed i relation til universitetet

Med forskningsfrihed forstås her, at man ikke kan påbyde den enkelte institution at optage eller undlade en bestemt forskning.

Gældende lov

Af gældende universitetslovs § 1, stk. 2, fremgår, at: »En højere uddannelsesinstitution har til opgave inden for sine fagområder at drive forskning og indtil det højeste videnskabelige niveau. Den skal endvidere værne om forskningsfriheden.«

Af § 1, stk. 4, fremgår, at: »En højere uddannelsesinstitution træffer selv afgørelse om den forskning, der skal drives.«

Af bemærkningerne til § 1, stk. 4, fremgik, at: »Bestemmelsen viderefører det gældende princip om institutionens forskningsfrihed, og der er ikke tilsigtet nogen ændring af dette princip. Dette udelukker ikke, at der kan være forudsætninger, der er knyttet til midler, som institutionerne modtager til forskningsaktiviteter.«

Lovforslaget (L 125)

Af lovforslaget fremgår af de almindelige bemærkninger under forskning, at: »Lovforslaget fastholder, at universiteterne varetager grundforskning og er forpligtet til at værne om forskningsfriheden, som er knyttet til universiteterne. Lovforslaget fastslår dermed, at universiteterne har frihed til at forvalte deres akademiske arv. Alle ...«.

En afgørende forudsætning for at beskytte universiteternes forskningsfrihed er tilstedeværelsen af en solid grundstamme af fri forskning. Langsigtet offentlig grundforskning er fundamentet for universiteternes samspil med det omgivende samfund. Det er en forudsætning for, at universiteterne kan indgå i strategiske samarbejder med andre universiteter i ind- og udland,